

Posudek vedoucího diplomové práce - akademický rok 2014/2015

Autor: Bc. Jiří Rásal

Forma studia: denní

Obor: učitelství pro 2. stupeň ZŠ: český jazyk a literatura – dějepis (navazující mgr. studium)

Název práce: Proměny zemědělství a vesnice v okrese Havlíčkův Brod v druhé etapě kolektivizace 1955–1960

Vedoucí BP: Doc. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.

Oponent BP: PhDr. Jan Mervart, Ph. D.

Práce Jiřího Rásala je zaměřena na druhou etapu kolektivizace v okrese Havlíčkův Brod na Vysočině. Vychází z předchozí bakalářské práce, v níž se autor zabýval první fází kolektivizace v uvedeném okrese. Při analýze kolektivizace v druhé polovině 50. let klade autor důraz na ekonomicko-sociální stránku věci včetně jejího dopadu na proměny venkova. Práce si tak v průběhu socializace venkova postupně všímá likvidace soukromého sektoru a s tím spojených forem nátlaku a propagandy a odrazu kolektivizace v celkové životní úrovni vesničanů. Tomu autor přizpůsobil strukturu výkladu, akcentuje tematické členění, jemuž je chronologický princip podřízen. Práce vychází z pramenného studia a opírá se o archivní fond ONV Havlíčkův Brod a OV KSČ Havlíčkův Brod, regionální periodikum *Okresní zemědělské noviny Havlíčkův Brod* z let 1955–1960 a odbornou literaturu pocházející v naprosté většině z posledního desetiletí.

Předložená diplomová práce obsahuje vedle nezbytného úvodu a závěru celkem čtyři kapitoly. Klíčové jsou kapitoly třetí a čtvrtá, které zahrnují dvě třetiny práce a soustřeďují se na analýzu klíčových segmentů výzkumu. Práce je vybavena seznamem zkratk, seznamem pramenů a literatury a devíti přílohami, z toho čtyři jsou diagramy, zachycující kvantitativní podobu kolektivizace na okrese v její druhé fázi, a dále novinové články, aktuální žňové zpravodaje a bleskovky, vesměs tedy dokumentace o propagačním směru kolektivizačního procesu.

V úvodu autor vymezil obsah práce a rozebral prameny a literaturu, v podobě odpovídající úrovni výzkumu a požadavkům práce. První a částečně druhá kapitola vycházejí z autorovy bakalářské práce a stručně (celkově v rozsahu cca 10 stran) rekapitulují její výsledky. Další dvě kapitoly představují většinu výkladu (cca 35 stran) a zahrnují výsledky provedeného výzkumu; jsou tematicky členěny na několik dílčích subkapitol. Třetí kapitola se týká kolektivizace po roce 1955 (vedle její hospodářské stránky neopomíná problematiku sociální – postavení kulaků a modifikovanou politiku vůči nim, situaci středního rolníka a tlak na jeho vstup do JZD, postavení kovorolníků, dále roli záhumenek a neochotu družstevníků se jich vzdát a konečně úlohu STS), čtvrtá proměn vesnice.

Autor volil opět osvědčený postup, uplatněný již v bakalářské práci: s pomocí odborné literatury stručně vysvětlí zkoumaný jev, ať již se týká celkového vývoje nebo dílčích aspektů tématu, a poté při využití vlastní heuristiky předkládá jeho regionální verzi. Při zvoleném způsobu podání tak i přes poměrně malou plochu dosahuje potřebného „efektu“ – objektivního výkladu kolektivizace v podmínkách okresu Havlíčkův Brod. V některých částech by však bylo vhodné analýzu více prohloubit a obraz kolektivizace zpřesnit. Dosahuje-li přesto konečná podoba textu odpovídající úrovně, je to dáno jak zvolenou

skladbou analyzovaných aspektů, postihujících různé stránky združstevňování a jeho dopadu do života vesnického člověka, tak úrovní vyjadřování. Šíře zohledněných námětů ve čtvrté kapitole je poměrně velmi široká – postihuje vztahy na vesnici, zemědělské školství, životní úroveň, věkovou strukturu, propagace, kulturu i zemědělskou výstavbu na vesnici.

Závěr práce přesvědčivě aplikuje poznatky charakterizující konkrétní podobu kolektivizace na havlíčskobrodském okrese a vyložené v jednotlivých kapitolách do shrnujícího obrazu československé kolektivizace v druhé polovině padesátých let.

V práci J. Rásla se vyskytují věcné nedostatky minimálně. Patří k nim: 1/ A. Novotný se po té, co byl postaven do čela KSČ, stal prvním tajemníkem ÚV, nikoliv generálním tajemníkem; tím byl až G. Husák (s. 18). 2/ V červnu 1957 byli svoláni vedením KSČ zřejmě tajemníci OV KSČ, nikoliv ÚV (s. 24). 3/ Název tabulky 4 (s. 32) není přesný. V této podobě navazuje představu, že údaje v tabulce jsou údaje o každoročním nárůstu, nikoliv o počtu existujících JZD v jednotlivých letech. 4/ Údaj o sloučených JZD z roku 1960 je zbytečně opakován (s. 32 a 33).

Úroveň Ráslovy stylistiky je velmi solidní. Autor se vyjadřuje přehledně a srozumitelně, nevelké stylistické lupy jsou zcela ojedinělé (s. 21, 44). Také gramatická podoba textu je v pořádku a bez jakýchkoliv chyb, a proto není co vytýkat.

Obhajovanou diplomovou práci lze pokládat za zdařilý a objektivně pojatý pokus o analýzu procesu dokončování združstevňování zemědělství na Havlíčskobrodsku a jeho sociálních dopadů na život tamních venkovských obyvatel. Bc. Jiří Rásl naplnil nároky kladené na závěrečnou práci v magisterském studijním oboru *Učitelství pro druhý stupeň ZŠ Český jazyk a literatura – Dějepis*, a proto jeho diplomovou práci doporučuji k obhajobě. Hodnotím ji stupněm

V Ústí nad Labem 12. srpna 2015

doc. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.